

ABONNEMENTS
Indochine
Un an... 10.00
Six mois... 5.00
Union postale
Un an... 10.00
Six mois... 5.00

Đông-Pháp Thời-Bảo

Đông-Pháp
Số 1494
Mỗi năm... 10.00
Năm năm... 50.00
Số 1494
Mỗi năm... 10.00
Năm năm... 50.00

NĂM THỨ HAI SƠ 112

Le Courrier Indochinois

BẢO QUẢN

71, đường Mac-Mahon, 71

Mua báo phải trả tiền trước

NGÀY THỨ TƯ

東法時報

SAIGON

M. NGUYỄN-KIM-ĐÌNH

27 FÉVRIER 1924

MỖI TUẦN XUẤT BẢN 3 LẦN NGÀY THỨ HAI, THỨ TƯ, THỨ SÁU

Đầy thấp nói (Téléphone)
Số: 324

Rao báo và việc bán báo hay là việc gì
vấn thương nghị trước

Annonces Légales
0.050 la ligne de 6 points sur justification
de 9 colonnes quelle que soit la page.

Annonces Commerciales
On traite à forfait

Tổng-lý kiêm Chủ-Bút
NGUYỄN-KIM-ĐÌNH

NỮ LƯU LUẬN BIÊN

Trong đám nữ-lưu phần nhiều hay trông mong sự phú-quí nhân tướng, mà tránh sự khổ nghèo xây đến, chứ chẳng nghĩ rằng: số mạng cơ trời đã định, dầu trốn tránh thế nào cũng không khỏi được.

Nên có nhiều nhà đã hứa gả con cho người ta rồi, lỡ rồi dầu người rể minh xây bị sự nghèo khổ tật bệnh chi đó, thì việc đời bạn ấy chắc sao cũng phải ra rồi. Bởi vì có họ đã thấy rõ sự khổ nạn của chồng trước một rồi, dầu cha mẹ có là rầy ép uống mà gả đi nữa, thì cũng không chịu bình tâm mà nghĩ rằng: cái kiếp con người dưới thế gian này, dầu sướng cực rồi may số trời đã định: cho nên ông Nguyễn-Du mới đặt rằng:

Cho hay muốn sự tại trời,
Trời là ai bắt làm người có thân.

Bắt phong trần, phải phong trần,
Cho thanh cao, mới được phần thanh cao.

Vậy thì trốn tránh đời đời cho mấy, cũng chẳng bằng an theo vận mạng. Cuộc đời dầu biết chắc rằng, không chừng sự cay đắng ấy là cái ngôi của sự ngọt ngào, còn sự sung sướng đó, là cái ngôi của sự cực khổ. Họ là cái họa đó mà phước núp ở trong, hoặc cái phước đó mà ở trong có họa cho nên người xưa mới rằng:

Họa hệ phước sở ỹ, phước hệ họa sở phước, cho nên luôn luôn xin nhắc lại một sự tích xưa cho hàng nữ-lưu soi chung.

Có ông phú-gia kia, sanh dựng một người con gái, đã hứa gả cho tên họ Trần rồi, song chàng trai chưa định ngày cưới, là có ý đồ nòng nà nghiệp sách đến cho con trước đã, chứng nào học được thành-tài rồi, sẽ nghĩ đến hôn nhân.

Ngồi đầu qua năm sau, anh họ phát bệnh đờm, cha mẹ chạy thầy lo thuốc đã hết phương mà không thuyên giảm.

Vợ chồng ông phú-gia họ xét mình có một đứa con gái, mà đã hứa gả cho một người con trai, thì buồn bã vô cùng tính mới đành trối trối của lại mà thôi.

Người con gái nghe cha mẹ nói như vậy, thì lấy lực khuyên can khốc lóc mà rằng: cha mẹ chẳng chịu gả con cho một người tật bệnh như vậy, con đã hiểu ý rồi, ấy là cha mẹ sự thiệt thòi cho một kiếp xuân xanh của con đó.

Nhưng con can nghĩ rằng: khi người ta nói con, một lời cha mẹ đã hứa, trên cơ trời đất, và tôi đã nhìn biết người đó là chồng mà thôi, nay người chẳng may có tật bệnh đi nữa, ấy là trời đất đã định cái số phận của con như vậy. Mà cái số mạng của con đã rồi rồi vậy đó, dầu có tránh sự chẳng may này, ác cũng mang đến rồi rồi khác, vậy nên xin cha mẹ an lòng cho con trọn tiết thờ phụng, lại khỏi mang đến bất nghĩa. Nếu cha mẹ chẳng nghe lời, thì cha con liều một kiếp xuân xanh cho con nguyện chẳng phụ tình đã hứa của cha mẹ, mà thay duyên đời phận.

Vợ chồng ông phú gia họ thấy con đã quyết định, cực chẳng đã phải ép dạ nghe theo, chẳng là dứt nói năn nỉ chi nữa.

Song cuộc đời cũng ngặt, người hữu-tính lại gặp bạn hữu tính, anh họ-trò họ, tuy biết vợ đã nói rồi, nhưng nghĩ sự vô phước của mình do thừa trời đất cho, thì cam chịu chịu một mình, chứ chẳng để liên lụy đến người khác nữa. Nên anh và vợ người đến nhà mẹ vợ mà tỏ sự rầu rầu tật bệnh của mình, xin từ hôn để cho cha mẹ vợ có kiếm nơi khác mà gả, chẳng bao lâu anh họ mạnh như xưa. Cha mẹ họ con ai cũng đều mừng rỡ. Thiên hạ cho rằng: như đức hạnh của chị họ, nên trời cho anh họ hết bệnh.

chẳng đợi cưới hỏi bèn lấy cha mẹ mà xin về nhà chồng dựng nhà ở dưới chông trong con bệnh hoạn.

Từ ngày chị về về nhà chồng rồi, trên thì kính phụng cha mẹ chồng, dưới thì ở với chồng rất nên ăn hậu. Ngày tới cử việc cơm nước thuốc men, một lòng lo lắng cho chồng, nhan sắc tự-nhiên, chẳng chút buồn than duyên phận.

Anh chồng thấy vợ mình ân hậu tự tình như vậy, thì xót thương không xiết: nghĩ rằng: Mình rui mang bệnh ngặt đã đành, lại làm cho vợ con phải khổ cực cả đời, thì thương nhau thôi lại bằng mười phụ nhau, anh ta nghĩ đến, đó thừa chịu không người nuôi dưỡng bên kiêu kiêu em ái khuyến can chi họ, biểu về nhà cha mẹ để kiếm chồng khác làm ăn, kéo ngày xuân mòn mỏi, mà phải phá một kiếp hồng-nhan tội nghiệp.

Anh và đã đời ba phen khuyên-giải hết lời, mà chị họ cũng không dỗi dỗi, cứ khản khản một lòng định sẽ với người thương cho trọn. Anh và đã hết sức than thở nhưng, chị và cũng nguyên dỗi chữ đồng tâm, trâm năm kiêu kiêu em ái khuyến can chi họ, biểu về nhà cha mẹ để kiếm chồng khác làm ăn, kéo ngày xuân mòn mỏi, mà phải phá một kiếp hồng-nhan tội nghiệp.

Anh và đã đời ba phen khuyên-giải hết lời, mà chị họ cũng không dỗi dỗi, cứ khản khản một lòng định sẽ với người thương cho trọn. Anh và đã hết sức than thở nhưng, chị và cũng nguyên dỗi chữ đồng tâm, trâm năm kiêu kiêu em ái khuyến can chi họ, biểu về nhà cha mẹ để kiếm chồng khác làm ăn, kéo ngày xuân mòn mỏi, mà phải phá một kiếp hồng-nhan tội nghiệp.

Anh và đã đời ba phen khuyên-giải hết lời, mà chị họ cũng không dỗi dỗi, cứ khản khản một lòng định sẽ với người thương cho trọn. Anh và đã hết sức than thở nhưng, chị và cũng nguyên dỗi chữ đồng tâm, trâm năm kiêu kiêu em ái khuyến can chi họ, biểu về nhà cha mẹ để kiếm chồng khác làm ăn, kéo ngày xuân mòn mỏi, mà phải phá một kiếp hồng-nhan tội nghiệp.

Chị và thấy chồng bệnh tật thì đau lòng không cùng, biết rằng chồng mình muốn tự-tử, đành trước cho mình rằng: sau mà kết duyên nơi khác, vậy sau này cha mẹ mình khỏi cực một đời. Vậy thì chồng mình hỏi thương mình mà tự-tử, còn mình há phụ lòng người thương mà riêng sống hay sao? Thì số hai chén này mà uống, đừng dỗi dỗi sanh đờm từ với nhau cho trọn niềm chung thĩ.

Chị và đã như định như vậy, liền rót chén thạch-tiến đó ra làm hai mà uống, rồi mới nước đổ thêm lên lại cho đúng một chén.

Thương thay cho anh họ, dầu người vợ mình ruột gan đến đó, tình nghĩa thế chi, cứ việc coi đã vắng người lớn tuổi vô hướng lấy chén độc được họ uống một hơi, rồi kiêu kiêu em ái khuyến can chi họ, biểu về nhà cha mẹ để kiếm chồng khác làm ăn, kéo ngày xuân mòn mỏi, mà phải phá một kiếp hồng-nhan tội nghiệp.

Hay dầu chén độc được họ, bị vợ mình uống đi hết nửa, còn ít quá nên hai chàng không ai chết được, duy có mưa lung lăm mà thôi.

Chứng đó, trong nhà mới hay, thuốc men cứu cấp hèn lâu mới tỉnh lại được. Khi hai vợ chồng tỉnh lại rồi, trong nhà cất hỏi mới biết căn do như vậy, bà con chòm xóm ai nghe cũng đều cảm cảnh cho lòng trung hậu của hai chàng.

Chữ lớn nghĩ coi: sự tình vậy đó. Anh và nhờ uống Thạch-tiến nửa ra hết sự thấp-nhiệt độc địa trong mình, bệnh dần một ngày một thuyên giảm dần, chẳng bao lâu anh họ mạnh như xưa. Cha mẹ họ con ai cũng đều mừng rỡ. Thiên hạ cho rằng: như đức hạnh của chị họ, nên trời cho anh họ hết bệnh.

GIA HUÂN DIỄN CA

(Tiếp theo)
Dạy khuôn phép

Bốn năm sáu tuổi trên đầu,
Dạy khuôn phép bắt đầu việc gì.
Cháu thành tựu học tiếng chi.
Cách ăn cách nói lễ nghi mọi đường.
Trình thưa bẩm đáp phép thường.
Đi sau lớn nhỏ nhường người trên.

Đi học chữ
Tuổi chừng bảy tám sắp lên,
Lựa thầy cho học cho nên tài nghệ.
Văn chương chữ nghĩa thường lễ,
Nét nết tập luyện mọi bề thanh qui.

Chỉ việc nên hư
Chín mươi tuổi đã nên hình.
Chỉ ra các việc sự tình nên hư.
Người sao tiên lựa có dư.

Chín mươi tuổi đã nên hình.
Chỉ ra các việc sự tình nên hư.
Người sao tiên lựa có dư.

Chín mươi tuổi đã nên hình.
Chỉ ra các việc sự tình nên hư.
Người sao tiên lựa có dư.

Chín mươi tuổi đã nên hình.
Chỉ ra các việc sự tình nên hư.
Người sao tiên lựa có dư.

Chín mươi tuổi đã nên hình.
Chỉ ra các việc sự tình nên hư.
Người sao tiên lựa có dư.

Chín mươi tuổi đã nên hình.
Chỉ ra các việc sự tình nên hư.
Người sao tiên lựa có dư.

Chín mươi tuổi đã nên hình.
Chỉ ra các việc sự tình nên hư.
Người sao tiên lựa có dư.

Chín mươi tuổi đã nên hình.
Chỉ ra các việc sự tình nên hư.
Người sao tiên lựa có dư.

Chín mươi tuổi đã nên hình.
Chỉ ra các việc sự tình nên hư.
Người sao tiên lựa có dư.

Chín mươi tuổi đã nên hình.
Chỉ ra các việc sự tình nên hư.
Người sao tiên lựa có dư.

VĂN-UYÊN

Đề làm gương dạy sửa mình,
Tốt theo xấu bỏ như hình không sai.

Học toán
Tuổi chừng mười một mười hai,
Trì khôn cũng đã rõ vài ba phần.
Cháu thành tựu học tiếng chi.
Cách ăn cách nói lễ nghi mọi đường.
Trình thưa bẩm đáp phép thường.
Đi sau lớn nhỏ nhường người trên.

Học toán
Tuổi chừng mười một mười hai,
Trì khôn cũng đã rõ vài ba phần.
Cháu thành tựu học tiếng chi.
Cách ăn cách nói lễ nghi mọi đường.
Trình thưa bẩm đáp phép thường.
Đi sau lớn nhỏ nhường người trên.

Học toán
Tuổi chừng mười một mười hai,
Trì khôn cũng đã rõ vài ba phần.
Cháu thành tựu học tiếng chi.
Cách ăn cách nói lễ nghi mọi đường.
Trình thưa bẩm đáp phép thường.
Đi sau lớn nhỏ nhường người trên.

Học toán
Tuổi chừng mười một mười hai,
Trì khôn cũng đã rõ vài ba phần.
Cháu thành tựu học tiếng chi.
Cách ăn cách nói lễ nghi mọi đường.
Trình thưa bẩm đáp phép thường.
Đi sau lớn nhỏ nhường người trên.

Học toán
Tuổi chừng mười một mười hai,
Trì khôn cũng đã rõ vài ba phần.
Cháu thành tựu học tiếng chi.
Cách ăn cách nói lễ nghi mọi đường.
Trình thưa bẩm đáp phép thường.
Đi sau lớn nhỏ nhường người trên.

Học toán
Tuổi chừng mười một mười hai,
Trì khôn cũng đã rõ vài ba phần.
Cháu thành tựu học tiếng chi.
Cách ăn cách nói lễ nghi mọi đường.
Trình thưa bẩm đáp phép thường.
Đi sau lớn nhỏ nhường người trên.

Học toán
Tuổi chừng mười một mười hai,
Trì khôn cũng đã rõ vài ba phần.
Cháu thành tựu học tiếng chi.
Cách ăn cách nói lễ nghi mọi đường.
Trình thưa bẩm đáp phép thường.
Đi sau lớn nhỏ nhường người trên.

Học toán
Tuổi chừng mười một mười hai,
Trì khôn cũng đã rõ vài ba phần.
Cháu thành tựu học tiếng chi.
Cách ăn cách nói lễ nghi mọi đường.
Trình thưa bẩm đáp phép thường.
Đi sau lớn nhỏ nhường người trên.

Học toán
Tuổi chừng mười một mười hai,
Trì khôn cũng đã rõ vài ba phần.
Cháu thành tựu học tiếng chi.
Cách ăn cách nói lễ nghi mọi đường.
Trình thưa bẩm đáp phép thường.
Đi sau lớn nhỏ nhường người trên.

Học toán
Tuổi chừng mười một mười hai,
Trì khôn cũng đã rõ vài ba phần.
Cháu thành tựu học tiếng chi.
Cách ăn cách nói lễ nghi mọi đường.
Trình thưa bẩm đáp phép thường.
Đi sau lớn nhỏ nhường người trên.

Học toán
Tuổi chừng mười một mười hai,
Trì khôn cũng đã rõ vài ba phần.
Cháu thành tựu học tiếng chi.
Cách ăn cách nói lễ nghi mọi đường.
Trình thưa bẩm đáp phép thường.
Đi sau lớn nhỏ nhường người trên.

Học toán
Tuổi chừng mười một mười hai,
Trì khôn cũng đã rõ vài ba phần.
Cháu thành tựu học tiếng chi.
Cách ăn cách nói lễ nghi mọi đường.
Trình thưa bẩm đáp phép thường.
Đi sau lớn nhỏ nhường người trên.

TÍNH THƯƠNG, GHÉT CỦA NGƯỜI DỜI

Con người ta ai cũng có cảm giác,
nên tự-nhiên ai cũng có tính ghét

Con người ta ai cũng có cảm giác,
nên tự-nhiên ai cũng có tính ghét
Con một đứa cháu ta nên chỉ
trọng nữa: trong sự thương ghét
mà để cho người ta biết, cũng chưa
chắc được là hoàn toàn không hại.

Già thì nay một bạn người ngồi
chơi, mình riêng ghét một người
nào, mà lại ra lời nói khinh bạc, thì
người ấy tất nhiên lấy làm xấu hổ,
không thanh nộ tức thì, thời cũng
rời thành ra thù địch. Còn thương
một người nào, mà tỏ ra ngoài
dung mạo, riêng hậu đãi người ấy,
càng ông càng đồng tọa, trong lúc
nhìn xem ra thế nào, giữ khỏi bất
nhiên, nhưng rồi cũng sao. Ấy là
tôi lấy theo ý tôi, mà nói vậy,
cũng chưa dám chắc là nhầm cả.

Càng nghĩ cho kỹ, sự ghét,
thương càng phải giữ chừng nên
đề quá độ, dầu ở nhà cũng vậy,
như người nào đó, mình ghét mà
mình để cho con cái mình biết, thì
chỉ cho khỏi nó đem lòng khinh bỉ
người ta, ấy là mình dạy cho nó
đau khổ nên vậy; người mình
thương mà mình tiếp đãi quá hậu,
hiện ra ngoài, nếu mà vợ mình
là đứa ghen tương thường trông
thấy thế, đem bụng khinh, hẹp
hòi, biết đâu không nghĩ rằng:
người này có chi hoặc em, có hay
cháu mà chồng mình muốn. . . .
còn như không, thì cũng tất cả
làm mai mối chi đây, nên mới để
cách thương như vậy, rồi sanh ra
hối hận, hối hận trong nhà làm, khi
cái họ, ấy là tôi nói để phòng mà
tuông hoặc đôi khi cũng có vậy.

Không những vậy mà thôi, người
mình thương hoặc ghét, mà để cho
người ta biết, thì người ta khi đến
chơi với mình, toàn là nói ghen
những người mình ghen, ghét
những người mình ghen, nếu mà
người nào ấy, hoặc muốn nói cậy
mình đến đi, hoặc muốn quyền
đồng tâm đồng chí với mình không?
Cứ lấy đó mà luận, thì có phải
trước mình bị cái thiên-kiến thương
người mình ghét người kia, làm cho
rối loạn trí thông minh, không
phân được đều phải trái, sau lại
bị sự quá thương quá ghét, bộc
bạch ra ngoài, làm cho một hàng
người không ra gì, cũng có thể
đến đến mình gạt gẫm mình.

Ở 1 thấy thời đời thương, ghét phân-vân
mà lo cho đời, sự cho đời, đời thương, ghét
là tính thương, mà không biết tính
thương ấy, rất gần trọng cho tâm-lý người,
lấy đúng cho chính đáng, thì ích lợi cho
nhân-quần không biết ngần nào còn không
biết đúng thì thiệt hại cho đời như đời
nào.

Ngay nay chúng ta chỉ nên biết sự thương
ghét trong khi thương người nào,
phải biết biết đến đến của người ấy, tính
mà đúng đúng; trong khi ghét người nào,
phải biết biết tính hay của người ấy, học mà
làm theo. Thương ghét mà qui qui tính-đề,
thì tất cả sự thương ghét ấy che tai, còn
thương ghét mà qui qui tính-đề, thì tất cả
sự thương ghét, với đời đời.

Con người ta ai cũng có cảm giác,
nên tự-nhiên ai cũng có tính ghét
Con một đứa cháu ta nên chỉ
trọng nữa: trong sự thương ghét
mà để cho người ta biết, cũng chưa
chắc được là hoàn toàn không hại.

Già thì nay một bạn người ngồi
chơi, mình riêng ghét một người
nào, mà lại ra lời nói khinh bạc, thì
người ấy tất nhiên lấy làm xấu hổ,
không thanh nộ tức thì, thời cũng
rời thành ra thù địch. Còn thương
một người nào, mà tỏ ra ngoài
dung mạo, riêng hậu đãi người ấy,
càng ông càng đồng tọa, trong lúc
nhìn xem ra thế nào, giữ khỏi bất
nhiên, nhưng rồi cũng sao. Ấy là
tôi lấy theo ý tôi, mà nói vậy,
cũng chưa dám chắc là nhầm cả.

Càng nghĩ cho kỹ, sự ghét,
thương càng phải giữ chừng nên
đề quá độ, dầu ở nhà cũng vậy,
như người nào đó, mình ghét mà
mình để cho con cái mình biết, thì
chỉ cho khỏi nó đem lòng khinh bỉ
người ta, ấy là mình dạy cho nó
đau khổ nên vậy; người mình
thương mà mình tiếp đãi quá hậu,
hiện ra ngoài, nếu mà vợ mình
là đứa ghen tương thường trông
thấy thế, đem bụng khinh, hẹp
hòi, biết đâu không nghĩ rằng:
người này có chi hoặc em, có hay
cháu mà chồng mình muốn. . . .
còn như không, thì cũng tất cả
làm mai mối chi đây, nên mới để
cách thương như vậy, rồi sanh ra
hối hận, hối hận trong nhà làm, khi
cái họ, ấy là tôi nói để phòng mà
tuông hoặc đôi khi cũng có vậy.

Không những vậy mà thôi, người
mình thương hoặc ghét, mà để cho
người ta biết, thì người ta khi đến
chơi với mình, toàn là nói ghen
những người mình ghen, ghét
những người mình ghen, nếu mà
người nào ấy, hoặc muốn nói cậy
mình đến đi, hoặc muốn quyền
đồng tâm đồng chí với mình không?
Cứ lấy đó mà luận, thì có phải
trước mình bị cái thiên-kiến thương
người mình ghét người kia, làm cho
rối loạn trí thông minh, không
phân được đều phải trái, sau lại
bị sự quá thương quá ghét, bộc
bạch ra ngoài, làm cho một hàng
người không ra gì, cũng có thể
đến đến mình gạt gẫm mình.

Ở 1 thấy thời đời thương, ghét phân-vân
mà lo cho đời, sự cho đời, đời thương, ghét
là tính thương, mà không biết tính
thương ấy, rất gần trọng cho tâm-lý người,
lấy đúng cho chính đáng, thì ích lợi cho
nhân-quần không biết ngần nào còn không
biết đúng thì thiệt hại cho đời như đời
nào.

Ngay nay chúng ta chỉ nên biết sự thương
ghét trong khi thương người nào,
phải biết biết đến đến của người ấy, tính
mà đúng đúng; trong khi ghét người nào,
phải biết biết tính hay của người ấy, học mà
làm theo. Thương ghét mà qui qui tính-đề,
thì tất cả sự thương ghét ấy che tai, còn
thương ghét mà qui qui tính-đề, thì tất cả
sự thương ghét, với đời đời.

Con người ta ai cũng có cảm giác,
nên tự-nhiên ai cũng có tính ghét

Con người ta ai cũng có cảm giác,
nên tự-nhiên ai cũng có tính ghét
Con một đứa cháu ta nên chỉ
trọng nữa: trong sự thương ghét
mà để cho người ta biết, cũng chưa
chắc được là hoàn toàn không hại.

Già thì nay một bạn người ngồi
chơi, mình riêng ghét một người
nào, mà lại ra lời nói khinh bạc, thì
người ấy tất nhiên lấy làm xấu hổ,
không thanh nộ tức thì, thời cũng
rời thành ra thù địch. Còn thương
một người nào, mà tỏ ra ngoài
dung mạo, riêng hậu đãi người ấy,
càng ông càng đồng tọa, trong lúc
nhìn xem ra thế nào, giữ khỏi bất
nhiên, nhưng rồi cũng sao. Ấy là
tôi lấy theo ý tôi, mà nói vậy,
cũng chưa dám chắc là nhầm cả.

Càng nghĩ cho kỹ, sự ghét,
thương càng phải giữ chừng nên
đề quá độ, dầu ở nhà cũng vậy,
như người nào đó, mình ghét mà
mình để cho con cái mình biết, thì
chỉ cho khỏi nó đem lòng khinh bỉ
người ta, ấy là mình dạy cho nó
đau khổ nên vậy; người mình
thương mà mình tiếp đãi quá hậu,
hiện ra ngoài, nếu mà vợ mình
là đứa ghen tương thường trông
thấy thế, đem bụng khinh, hẹp
hòi, biết đâu không nghĩ rằng:
người này có chi hoặc em, có hay
cháu mà chồng mình muốn. . . .
còn như không, thì cũng tất cả
làm mai mối chi đây, nên mới để
cách thương như vậy, rồi sanh ra
hối hận, hối hận trong nhà làm, khi
cái họ, ấy là tôi nói để phòng mà
tuông hoặc đôi khi cũng có vậy.

Không những vậy mà thôi, người
mình thương hoặc ghét, mà để cho
người ta biết, thì người ta khi đến
chơi với mình, toàn là nói ghen
những người mình ghen, ghét
những người mình ghen, nếu mà
người nào ấy, hoặc muốn nói cậy
mình đến đi, hoặc muốn quyền
đồng tâm đồng chí với mình không?
Cứ lấy đó mà luận, thì có phải
trước mình bị cái thiên-kiến thương
người mình ghét người kia, làm cho
rối loạn trí thông minh, không
phân được đều phải trái, sau lại
bị sự quá thương quá ghét, bộc
bạch ra ngoài, làm cho một hàng
người không ra gì, cũng có thể
đến đến mình gạt gẫm mình.

Ở 1 thấy thời đời thương, ghét phân-vân
mà lo cho đời, sự cho đời, đời thương, ghét
là tính thương, mà không biết tính
thương ấy, rất gần trọng cho tâm-lý người,
lấy đúng cho chính đáng, thì ích lợi cho
nhân-quần không biết ngần nào còn không
biết đúng thì thiệt hại cho đời như đời
nào.

Ngay nay chúng ta chỉ nên biết sự thương
ghét trong khi thương người nào,
phải biết biết đến đến của người ấy, tính
mà đúng đúng; trong khi ghét người nào,
phải biết biết tính hay của người ấy, học mà
làm theo. Thương ghét mà qui qui tính-đề,
thì tất cả sự thương ghét ấy che tai, còn
thương ghét mà qui qui tính-đề, thì tất cả
sự thương ghét, với đời đời.

Con người ta ai cũng có cảm giác,
nên tự-nhiên ai cũng có tính ghét

Con người ta ai cũng có cảm giác,
nên tự-nhiên ai cũng có tính ghét
Con một đứa cháu ta nên chỉ
trọng nữa: trong sự thương ghét
mà để cho người ta biết, cũng chưa
chắc được là hoàn toàn không hại.

Già thì nay một bạn người ngồi
chơi, mình riêng ghét một người
nào, mà lại ra lời nói khinh bạc, thì
người ấy tất nhiên lấy làm xấu hổ,
không thanh nộ tức thì, thời cũng
rời thành ra thù địch. Còn thương
một người nào, mà tỏ ra ngoài
dung mạo, riêng hậu đãi người ấy,
càng ông càng đồng tọa, trong lúc
nhìn xem ra thế nào, giữ khỏi bất
nhiên, nhưng rồi cũng sao. Ấy là
tôi lấy theo ý tôi, mà nói vậy,
cũng chưa dám chắc là nhầm cả.

Càng nghĩ cho kỹ, sự ghét,
thương càng phải giữ chừng nên
đề quá độ, dầu ở nhà cũng vậy,
như người nào đó, mình ghét mà
mình để cho con cái mình biết, thì
chỉ cho khỏi nó đem lòng khinh bỉ
người ta, ấy là mình dạy cho nó
đau khổ nên vậy; người mình
thương mà mình tiếp đãi quá hậu,
hiện ra ngoài, nếu mà vợ mình
là đứa ghen tương thường trông
thấy thế, đem bụng khinh, hẹp
hòi, biết đâu không nghĩ rằng:
người này có chi hoặc em, có hay
cháu mà chồng mình muốn. . . .
còn như không, thì cũng tất cả
làm mai mối chi đây, nên mới để
cách thương như vậy, rồi sanh ra
hối hận, hối hận trong nhà làm, khi
cái họ, ấy là tôi nói để phòng mà
tuông hoặc đôi khi cũng có vậy.

Không những vậy mà thôi, người
mình thương hoặc ghét, mà để cho
người ta biết, thì người ta khi đến
chơi với mình, toàn là nói ghen
những người mình ghen, ghét
những người mình ghen, nếu mà
người nào ấy, hoặc muốn nói cậy
mình đến đi, hoặc muốn quyền
đồng tâm đồng chí với mình không?
Cứ lấy đó mà luận, thì có phải
trước mình bị cái thiên-kiến thương
người mình ghét người kia, làm cho
rối loạn trí thông minh, không
phân được đều phải trái, sau lại
bị sự quá thương quá ghét, bộc
bạch ra ngoài, làm cho một hàng
người không ra gì, cũng có thể
đến đến mình gạt gẫm mình.

Ở 1 thấy thời đời thương, ghét phân-vân
mà lo cho đời, sự cho đời, đời thương, ghét
là tính thương, mà không biết tính
thương ấy, rất gần trọng cho tâm-lý người,
lấy đúng cho chính đáng, thì ích lợi cho
nhân-quần không biết ngần nào còn không
biết đúng thì thiệt hại cho đời như đời
nào.

38, Rue de Canton, 38, — CHOLON

CÓ BÁN CÁC THUỐC CAO ĐƠN HƯƠN TÂN RẤT THẦN HIỆU NẾP SÀO MÀY:

Hồ Sen khô khốc, dầm lên chân, ghel. Bùn lầy không được thông, thì

9° Nhưng là vô danh thũng độc, các thứ ghê ghở, con uýt bị thối độc mà sanh ghê, ngứa ngứa cả mình, hoặc bị muỗi cắn, hoặc bị sâu xương; cứ dầm dầu này mà thoa thì thấy hiệu nghiệm.

Củ lín: «dù chiến hào, trái cây, rau sống, đồ cay và rượu, mấy món đó chẳng nên dùng tới.
Giá mỗi gói 02 15, — 10 gói... 18 40

Cần một thương hàng, như, sông
mặt đỏ, bị dăm ngón chân, con m

Con nít trạng thêo tới 3 tháng
uống mỗi ngày 1 gói phải làm 2 lần
Từ 4 tháng tới 12 tháng mỗi ngày một
gói. Từ 4 tuổi sắp lên, mỗi ngày uống
2 lần, mỗi lần 1 gói. Con con sẽ ngủ
thường xuyên, nó ăn chơi thì mỗi
ngày cho nó uống nửa gói, uống
nước trà thì trừ lượng cho con uống
và uống một lần trong ngày.

Người thường mỗi lần sớm
nồng 3 hườn bỏ thau. Đây như chắt
cát nhân ONG-PHAT, của này
Thiên-Đường, và một đôi cái
chặt kéo làm như gỗ.

500.000 quan

Năm nào cũng cứ 15 Février, 15 Mai, 16 Août, 15 Novembre thì rút số
Cà phê mới lấy các cuộc rút số ấy thì còn ngay 31 quan đến nhà
RANGEL NOUVELLE, 8 Rue Paris, MARSEILLE, France

"Michel NGUYỄN-HIỆP-HÒA"

Hơn 15 năm nay các nơi đều nghe danh và được vừa lòng cũng
hơn ngời luôn. Có sẵn nhiều món rất xinh đẹp, để cho quý ông muốn
họn đồ khéo lạ. Muốn đặt đồ cho khéo và vừa ý, thì nên gọi thợ
hương nghị với Xương-tho-mộc này.

HÀNG

Comptoir industriel et électro-mécanique Điện thoại 412

D'EXTREME-ORIENT

44 bis, Rue LAGRANDEIRE, 44 bis

SAIGON

DÉNI-KHI

Đi-na-mô và Alternateur.

Génératrices polymorphiques.

Groupes convertisseurs et transformateurs.

Groupes électrogènes và bơm điện.

Mô-tơ chạy hơi và lái lái mới chạy.

Máy-mô diesel

Equipements des centrales.

MÁY-MÔC

Mô-tơ à vapeur fixe et demi-fixe.

Mô-tơ chạy bằng khí.

Mô-tơ chạy bằng dầu và bằng điện.

Mô-tơ diesel và semi-diesel.

Motomoteurs centrifuges.

Cao môn khí-dụng công nghệ.

Dụng nhà máy.

At 44 bis rue Lagrandeire 44 bis, Saigon

A black and white line drawing of a family in traditional Chinese attire. A woman sits in a high-backed chair holding a baby, while a man stands beside her. A young child stands to the left, holding a string attached to the chair. The signature 'H. Kien' is visible at the bottom left.

CÁC TỈNH NAM KÌ VÀ PHNOM-PENH ĐỀU CÓ TIỆM ĐẠI-LÝ.

(Tiếp theo)

Xin các quý-hữu miễn trách cho một lần nữa vì đoạn kinh điển này dài quá, hãy gửi tin xin trở lại dần dần theo tuần. Nếu có phải một tiếng mà người ta hay đọc đến luôn 7 xứ này hãy gửi thi chính là hai chữ van-minh « Người An-nam ta là thừa-kế *cần-minh* Tàu. Nước Pháp đem lại cho thêm *cần-minh* mới—An-nam ta cho giáo không và giáo độ hai cái *cần-minh* quá nhau, van vãn... Và nay lại là đoạn kinh luận về giáo độ của hai cái van-minh ấy. Đáng phải nói thì giáo van-minh này là hay hơn, bởi vì nó chính van-minh ấy là

Về ý đồ nên ta lòng trí mà nghe bản luận thì thấy nhiều điều phân-đoán lầm, và có khi ta lại thành ra bối-rối không biết theo chiều nào. Có nhiều người nói: « Van-minh thì thật là thiên-mỹ độ nhất mà nhân-loại đã từng thấy. Nếu van-minh ấy cất chủ hiếp kinh-tế-tổ tôn-trọng quan-vương, đ. trái bao thế kỷ mà-nang-vực không suy-chuyên. Nước ta như van-minh ấy đã được nhiều đời thịnh-vực bình-an hơn các đời khác. Van-minh ta cũng như các van-minh

phương đông, đã khiến cho các nhà nghiên cứu về môn học hoạt bát các khía cạnh khác nhau về âm-dâm. Người phương đông thường có tính-thần hồn-anh thần-thiết với giới đất nước-núi sông thiên người hay thề nguyền-xem phong-cảnh đã đào-luyện cho văn-minh và một cái đẹp-sắc-quả-hoa, như vậy được mỹ-nghệ tiến-tiến hơn cả mọi nơi. Do thể-cách văn-minh, người phương đông biết hưởng những thú-vui ở nơi văn-thơ-mỹ-nghệ-âm-thần-trâm, tưởng đời không có thú-vui nào khác sánh-kép; mà lại là sự quan-tâm đối-bổ-đường tinh-thần của người ta, và bổ-đường một cách cao-thượng.

« Còn văn-minh phương tây thì khác hẳn, xem chỉ ra cốt-chủ về vật-chất, làm cho tạo một những cảm-tình tốt ở tinh-thần người ta. Nhờ tài cách-tri người Thái-tây chế-tạo ra vài bộ máy mới, chẳng qua là mấy cái mảnh ghép với nhau, mà lại dùng làm lợi khí cho họ tham lam, theo đường kinh doanh x-bội, lấy thế gài-mành d

ne người ta. Cái tính ham giàu-có
đó bắt người Thái-tây từ l
sơ-sinh còn nằm trong vẫy, rồi c
theo-dõi suốt đời đến tận ngày chết
khiến cho mê-mẩn xó-tới nhữn
xương làm máy-móc góm-ghe nghĩ
tính-linh-hữu người ta; suốt đời nh
cái tội-danh, học-thể trên con đườ
kiếm-lợi, lúc nào cũng cưỡng-cưỡng
như bị lửa đốt kim châm, bèn t
tiếng người dục-gọi: Chạy mau, chạy
mau lên thôi trước mà lấy vàng, ch
kia. Người mê-mẩn về vàng, qu
mất về của, không kể gì đến lương
tâm nghĩa-lý, chỉ biết cần dầu d
theo cái lợi, quên hết hy vọng nh
em; linh-hồn của mình cho đến th
nghĩa thương-yêu cũng là bỏ h
không lúc nào là có thì-giờ từ-t
suy-nghĩ, ngoan-cảnh thiên-nhiên,
cái nguồn-sức vui-tê tham-ch
mất-mỏi, mà người phương-tây lại c
đúng làm tới-tối lòng tham. H
vật thân thể bắt đi, chưa được h
mọi điều gì về cái của đời mà th

đời... Vậy xét ra là văn minh già-dối. Ấy chỉ là cách kinh doanh vật chất, chứ không đáng gọi là văn minh. Tuy nói nhân nghĩa hợp-quần, nhưng lúc nào cũng phạm-trái tân-nhân. Văn minh ấy liên ho-hàng, đủ-xức dân nước vì những dằng-phải lộn lộn, cho lòng dạ thất-dở vung-vay, há-bếp đồng-bào xó-mặt-lương, rồi mới sinh ra những việc chống-quy danh giết lẫn nhau, tình cảm-thà ở người bầy giờ xó-ra căm-rối đủ điều... Văn-minh ấy khiến cho các nước xô-dẩy nhau trên cơn đường lợi, hóa ra cạnh-tranh giết-hại đồng-bào, chém-dứt kinh-tế lợi-quyền, kẻ nọ tàn-phá người kia những mong của-cái gian-sang, và lại cách-trí học, thêm về cho văn-minh kia, cũng chỉ dùng làm-tôi-tỏ hung-tàn xô-xích, bao nhiêu khí-lực luyện-kết tinh-ma làm thành thuốc-dạn đem ra tiêu-tán về việc đốt-phá hại-tàn, làm cho mắt đi không đờ nào hóa lại, mà sau đốt-phá rồi thì chỉ còn tro những đồng-xương-thịt người, với cảnh vật

tân-nát thâm-thê. Văn-minh ấy thật là văn-minh giả-dối làm cho tân-tân linh-linh nhưn-loại, nay chỉ còn đợi chờ tới ngày tự nó tiêu-duyệt, ấy là cái kết-quả hậu-lai không sao thoát khỏi của việc giết người kia mà sự mê-cường đã đưa-dắt văn-minh vào đấy».

(Sau sẽ tiếp theo).